

Појам актива и пасива

Циркус је утабао поље и изгазио траву.

У овој реченици субјекат је реч *циркус*. Он је вршилац радње. *Циркус* је утабао поље и изгазио траву.

Објекат (прави) је реч *трава*. На *трави* је извршена радња исказана глаголом.

Поље је утабано и трава изгажена.

У реченици се налазе два глагола *ушабао* и *изгазио*. Они су у личном глаголском облику.

Према глаголском роду ти глаголи су *прелазни*.

Будући да је у овој реченици субјекат активан вршилац радње, а глагол у личном глаголском облику, кажемо да је ова реченица **АКТИВНА** или у **АКТИВУ**.

У другој реченици субјекат је реч *поље*. Овде субјекат трпи радњу која је исказана прелазним глаголима *ушабана* и *изгажена*. Глаголи су у овој реченици у облику *пасива*.

Пошто у овој реченици субјекат није вршилац радње, већ трпи радњу, а глагол је у пасивној конструкцији, кажемо да је ова реченица у **ПАСИВУ**.

Анализирај следеће примере:

У јаму су заболи стуб шатора.

Одреди субјекат, објекат.

У ком облику је глагол?

Стуб шатора је забоден у јаму.

Одреди субјекат.

У ком облику је глагол?

Нешто више о пасиву сазнаћеш на страни 79 ове Читанке.

ЗА ВЕЖБАЊЕ:

- ☞ Прочитај одломак из приповетке *Ливада у јесен* Данила Киша и допуни реченице. Какве си реченице добио? Активне или пасивне?

По шом широком простору, ширем од круга који је покривао шатор (по изјажености земље јасно се виде његове границе), леже по земљи још светили поклопци пивских флаша, разбацани без реда, ојерважени по ивицама танком чипком, као цветови, расквашени опушци цигарета, ојризине јабука, већ зарђале кошчице од воћа, зтажени фишеци од сладоледа, шрафови коња 16 и људи, сасушени брабоњци циркуских звери, коре хлеба, листови старих новина на којима су седели ледоаоци, истринуће странице из ђачких свезака с цртежима, кутије од цигарета, од шибица, разваљене кесе од хартије по којима шетају мрави.

На месту где је стајао стари космати циркуски коњ, „пони“, земља је изрована копитима, трава искорењена, само се још нађе покоја влат сламе, сасвим пошамнеле. Мало даље, виде се трагови негдашњег шатора за мајмуне; четвртасти плато, из којег још вуре, по угловима, клинови од храстовине, с горње стране ољушћени ушцама секире.

Поклопци пивских флаша су _____ без реда, _____ по ивицама танком чипком, као цветови. Опушци цигарета су _____, фишеци од сладоледа _____. Странице из ђачких свезака са цртежима су _____. Кутије од цигарета, од шибица, кесе од хартије по којима шетају мрави су _____.

На месту где је стајао стари космати циркуски коњ, „пони“, земља је _____ копитима, трава _____, само се још нађе покоја влат сламе која је _____, _____, и сасвим _____.

Мало даље, виде се трагови негдашњег шатора за мајмуне; четвртасти плато, из којег још вуре, по угловима, клинови од храстовине који су грубо _____, са горње стране _____ ушцама секире.